N°. 245. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is [illegible] in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 15 cents voor den regel bij iedere plaatsing buiten de zegelgelden en briefporten.

ZONDAG 16 EN MAANDAG 17 OCTOBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

13 Oct. 1853, n°. 61. WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van den 29sten September 1841, n°. 58 (*Staatsblad* n°. 38), krachtens hetwelk de jaarlijksche algemeene rekening, dienende ter regeling van de hoegrootheid der koloniale remises in goederen en geld en het gebruik van die remises gemaakt, alvorens aan Ons ter goedkeuring te worden aangeboden, moet worden onderzocht door eene Staatscommissie, voorgezeten door het tijdelijk hoofd van het Departement van Kolonien;

Willende overgaan tot het zamenstellen der Staatscommissie, gevorderd tot het onderzoeken der rekeningen, over het jaar 1852;

Op het rapport van Onzen Minister van Kolonien, van den 11den dezer, lit. E, n°. 15,

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Tot leden der voormelde commissie worden benoemd de heeren:

O. B. 't Hooft en
mr. *J. S. Lotsy*,
leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
mr. *J. Dirks* en
mr. *L.* graaf *van Heiden Reinestein*,
leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal:
W. J. Piepers en
mr. *E. J. H. Borret*,
leden van den Raad van State;
mr. *S. P. van Idsinga* en
W. L. Fievez,
leden van de Algemeene Rekenkamer.

Art. 2. De commissie zal als secretaris worden bijgestaan door den heer *A. L. Weddik*, fungerend secretaris-generaal bij het Departement van Kolonien.

Afschrift dezes zal worden gezonden aan Onzen Minister van Kolonien, en aan de leden der commissie, tot informatie en narigt.

Het Loo, den 13den October 1853.

WILLEM.

De Minister van Kolonien,
CHS. F. PAHUD.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 12den October 1853, n°. 67, is benoemd tot notaris te Giessendam, *J. D. van Genderen*, candidaat-notaris te Gorinchem.

Bij besluit van den 13den October 1853, n°. 68, heeft Zijne Majesteit goedgevonden en verstaan tot derzelver tegenwoordige functien te herbenoemen en bij continuatie aan te stellen de navolgende titularissen, als:

tot griffier bij het kantongeregt te Waalwijk, *E. Tijsmans*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Breda, mr. *C. A. van Dam*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Oudenbosch, *H. P. van den Dries*;
tot griffier bij het kantongeregt te Zevenbergen, *P. J. Huijlman*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Zevenbergen, *A. van de Werk*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Elburg, *A. J. Krudop*;
tot kantonregter te Harderwijk, mr. *E. L. J. Vitringa*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Nijmegen, mr. *P. J. Smits*;
tot kantonregter te Elst, mr. *H. J. O. C. F. S.* baron *Hacfort tot ter Horst*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Druten, *J. J. Kuppen*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Groenlo, *G. ter Braak*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Doetinchem, *D. Simons*;
tot griffier bij het kantongeregt te Tiel, *B. Taats*;
tot kantonregter te Delft, mr. *C. E. Overgaauw Pennis*;
tot griffier bij het kantongeregt te Delft, mr. *T. van Dam van Isselt*;
tot kantonregter te Noordwijk, mr. *H. P. J. Tollens*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Alphen, mr. *C. van der Vlies*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Ridderkerk, *D. W. Stoop*;
tot kantonregter te Gorinchem, mr. *F. C. R. Anemaet*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Gorinchem, mr. *E. C. Vermeulen*;
tot kantonregter te Hoorn, *L. Stokbroo*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Hoorn, mr. *W. C. J. de Vicq*;
tot kantonregter te Axel, mr. *F. N. van Dam*;
tot kantonregter te Hulst, mr. *G. W. T. Vogelvanger*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Maarssen, jhr. mr. *P. A. J. Beelaerts van Blokland tot Oosterwijk*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Loenen, *M. E. Gousset van Heel*;
tot kantonregter te Rauwerd, mr. *E. Cats*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Bolsward, mr. *J. Haitsma Mulier*;
tot plaatsvervangend kantonregter te Goor, *W. Jalink*.

Bij Koninklijk besluit van den 13den October 1853, n°. 62, is aan den heer *Q. W. van Hoorn*, op zijn verzoek, een eervol ontslag verleend als ontvanger der directe belastingen voor het derde arrondissement Amsterdam, behoudens aanspraak op pensioen.

Bij Koninklijk besluit van den 13den October 1853, n°. 63, is aan den heer *F. Cross* een eervol ontslag verleend als ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Oploo, met vrijlating om zijne aanspraak op pensioen volgens de wet te doen gelden.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

Bij den Minister van Finantien is van een onbekende, onder het postmerk *Utrecht* van den 12den dezer, ontvangen eene som van *drie honderd gulden* in bankpapier, welke ten behoeve van 's Rijks schatkist wordt verantwoord.

's Gravenhage, den 14den October 1853.

De Minister voornoemd,
VAN DOORN.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

De Londensche *Times* van jl. Donderdag zegt in een hoofdartikel over de Turksche aangelegenheden: » Hoogst waarschijnlijk zal Rusland niet voldoen aan den eisch der Porte om binnen vijftien dagen zijne troepen uit de Donau-vorstendommen te verwijderen. Hoe zal in dat geval de overgang van den regtelijken tot den werkelijken staat van oorlog plaats hebben, en met welke uitkomst? Al de ons toekomende narigten doen ons denken dat de Turken het niet bij eene bloote oorlogsverklaring zullen laten, maar onverwijld de operatien zullen aanvangen en welligt zonder zich door een ongunstigen stand der krijgskans te laten afschrikken. Trouwens, zoo de Turksche bevolking, uitgetart door aanrandende handelingen en door dweependen godsdienstijver opgewonden, naauwelijks kon worden in toom gehouden terwijl het nog in naam vrede was, dan is het hoogst onwaarschijnlijk dat zij zou kunnen worden beteugeld wanneer de oorlog formeel is verklaard. Wierd er niet aan de zijde der Porte een of andere bepaalde stap gedaan of beproefd, dan zou haar het oorlogzuchtig besluit niets baten, hetwelk schijnt te zijn voortgekomen uit de overtuiging dat men niet zonder gevaar voor het gezag des gouvernements de Russen langer in het ongestoord bezit der Vorstendommen zou kunnen laten. Wij zouden alzoo zonder groote bevreemding vernemen dat de Turken besloten hadden met de indringers de zaak af te maken door over den Donau te trekken en het thans op den voorgrond staande geschilpunt tot eene beslissing te brengen op het eigenlijke terrein.

» Welke de uitslag zou zijn van zulk eene onderneming, laat zich slechts gissen; doch lettende op de betrekkelijke sterkte der beide legers, op de hoedanigheid van elk derzelve, zooveel die kan bekend zijn, en op het nadeel gepaard gaande met eene zoo moeijelijke operatie als de overtogt van den Donau, kunnen wij bezwaarlijk iets anders dan de nederlaag verwachten voor de Turken. In dit geval zullen de Westersche mogendheden bij de hand zijn, om de door haar omhelsde zaak te ondersteunen en haren bondgenoot te behoeden voor de gevolgen van eenen oorlog dien zij erkennen met regt hoewel misschien zonder beleid te zijn ondernomen.

» De hoop op het behoud des vredes hangt nu af van het welslagen der diplomatieke onderhandelingen nog vóór de officiele oorlogsverklaring of althans vóór den aanvang der krijgsbedrijven. De vertegenwoordigers der Westersche mogendheden zijn thans bezig eene nieuwe nota op te stellen, die door de Porte en Rusland zou moeten aangenomen worden. Deze schikking kan in de hoofdzaak bezwaarlijk groote moeijelijkheden opleveren, want de Porte heeft hare inzigten doen kennen in haar voorstel tot wijziging der Weener nota; Rusland in de door Keizer Nikolaas te Olmütz gedane verklaringen: en de alzoo kenbare inzigten der beide partijen loopen slechts zeer weinig uiteen; er is alzoo thans niets anders noodig dan voorwaarden waarover men het hoofdzakelijk eens is, in een voor allen geldig staatsstuk te vervatten. Het eenige bezwaar tegen de beslechting van het geschil is thans gelegen in den vorm, die aan de schikking zal gegeven worden. Zoodra Keizer Nikolaas niet langer op de oorspronkelijke Weener nota staat, maar besluiten kan in plaats derzelve eene andere nota aan te nemen, bestaat er geene moeijelijkheid meer, want over den inhoud der voorwaarden is men het reeds eens. De te Olmütz door Keizer Nikolaas aangeboden inwilligingen zullen aan de verlangens der Westersche mogendheden voldoen, zoo zij maar vervat worden in duidelijke en niet voor misverstand vatbare bewoordingen.

„ De Keizer van Rusland heeft nu de zekerheid bekomen dat de vroeger door Engeland en Frankrijk betoonde gematigdheid geen gevolg was van aarzeling of vrees; en door persoonlijk onderzoek heeft hij zich vergewist dat hij in eene zaak als de aanhangige, zelfs niet kan rekenen op den bijstand van die hoven wier gewone staatkunde zich aan de Russische meer aansluit. Van den anderen kant zou het Turksche gouvernement, hoewel voorzeker regt en goede gronden hebbende om den oorlog te verklaren, verstandig handelen met de krijgsbedrijven uit te stellen zoolang het den uitslag niet kent van onderhandelingen welke gevoerd worden op de grondslagen die het zelf aangegeven heeft.

„ De voorwaarden van schikking welke de Westersche mogendheden thans zoeken te vervatten in een doelmatigen vorm, behelzen al die waarborgen en voorzieningen waartoe de door de Porte voorgestelde wijzigingen der Weener nota strekten; en in het tot stand komen dezer schikking ligt het heil van Turkije, veel meer dan in eenen oorlog, al ware ook de krijgskans gunstig voor dat Rijk."

— Aan een Duitsch dagblad hetwelk niet, als de *Times*, voor de Porte maar voor Rusland gunstig gestemd is, het *Journal de Francfort*, wordt onder dagteekening van den 9den dezer het volgende uit eene der Duitsche hofsteden geschreven:

„ Op aanhouden van Oostenrijk, hetwelk steeds voor het behoud des vredes werkzaam is, heeft de Keizer van Rusland te Olmütz de door de Porte verlangde wijzigingen der Weener nota in beginsel en hoofdzaak goedgekeurd. Eene toenadering tusschen Rusland en Turkije heeft dus werkelijk plaats gegrepen; en er is niets anders meer te doen dan eenen vorm te vinden tot inkleeding van hetgeen waarover men het eens is. Daar de groote Westersche mogendheden evenveel prijs op het behoud des vredes stellen als de Oostersche, zullen zij ongetwijfeld de stappen ondersteunen die Oostenrijk laatstelijk bij de Porte gedaan heeft."

Volgens eene telegraphische depêche uit Weenen van den 13den dezer, behelst de *Oesterreichische Correspondenz* een belangrijk artikel over de Turksche aangelegenheden. Het half-officiele orgaan der Oostenrijksche regering acht eenen oorlog tusschen Turkije en Rusland niet onwaarschijnlijk, maar geeft te kennen dat Oostenrijk zich in dat geval onzijdig zal houden.

FRANKRIJK.

In het departement Pas de Calais is de verkiezing van een lid van den departementsraad vernietigd door den raad die den prefect ter zijde staat, en wel „op grond dat bij den grooten hoop der kiezers een onwederstaanbare aandrang aangewend, en alzoo de stemming niet vrij geweest is."

— De *Moniteur* berigt dat den 12den dezer te Amiens de gewijde overblijfselen der H. Theodosia met groote staatsie overgebragt zijn naar het kerkgebouw alwaar zij voortaan zullen bewaard worden, en dat eene ontelbare menigte geloovigen naar de stad gevloeid was om deze indrukwekkende plegtigheid bij te wonen: 27 aartsbisschoppen en bisschoppen uit Frankrijk en uit andere landen waren daarbij tegenwoordig, alsmede drie kardinalen, onder welke de kardinaal-aartsbisschop van Londen.

De bisschop van Amiens had onlangs, bij een bezoek te Rome, die overblijfselen van den Paus ten geschenke ontvangen voor zijne dioecese, welke de geboorte- en verblijfplaats der genoemde heilige is geweest.

Donderdag jl. zijn aan de Parijsche beurs voor het eerst de koersen der Londensche beurs van den eigen dag van wege het beursbestuur bekend gemaakt. Ten 3 ure namiddags werd de Londensche notering aangeplakt.

Volgens telegraphische berigten heeft gisteren, Vrijdag, aan de Parijsche beurs eene rijzing plaats gegrepen, die vooral bij de Fransche 3 percents rente aanzienlijk schijnt geweest te zijn.

BELGIE.

Bij een koninklijk besluit van den 13den dezer is de uitvoer uit Belgie verboden van aardappelen en drooge groenten, als erwten, linzen, boonen en wikken. Dit besluit komt met den 15den dezer voor een onbepaalden tijd in werking.

Voor het vervoer over den staatsspoorweg van levensmiddelen, bestemd voor gemeentebesturen, gasthuizen en andere instellingen van weldadigheid, is de vracht de helft verlaagd.

— Eindelijk heeft de nieuwe gezant van Frankrijk bij het Belgische hof, de heer Barrot, zijne betrekking aanvaard. Hij is den 13den dezer te Brussel aangekomen, en zou waarschijnlijk onverwijld door den Koning ontvangen worden.

ENGELAND.

De Londensche effecten-beurs was eergisteren, Donderdag, en volgens telegraphische berigten ook gisteren, in eene gedrukte stemming, alhoewel het bestuur der Bank van Engeland in zijne vergadering van eergisteren niet noodig geacht heeft haar disconto op nieuw te verhoogen, zoo als door sommigen gevreesd werd. Aan de Londensche graanmarkt was gisteren de tarwe dalende en weinig gezocht.

Van regeringswege is een in de tegenwoordige tijdsomstandigheden bijzonder belangrijke staat openbaar gemaakt, aanwijzende uit welke landen en in welke hoeveelheden gedurende 1852 graan en meel in het Vereenigd Rijk is ingevoerd. De gezamenlijke invoer bedroeg in dat jaar 3,866,719 centenaars meel, 3,060,268 quarters tarwe en 3,581,461 quarters ander graan, alzoo te zamen 6,641,729 quarters graan. Een groot deel van deze hoeveelheid is door Rusland geleverd: er is namelijk in 1852 uit de noordelijke havens van Rusland ingevoerd 584 centenaars meel, 26,949 quarters tarwe en 316,833 quarters ander graan; en uit de Russische havens der Zwarte zee 706,622 quarters tarwe, benevens 251,255 quarters ander graan. Uit de Vereenigde Staten is ingevoerd 2,620,069 centenaars meel, 483,569 quarters tarwe en 168,317 quarters ander graan. Uit Frankrijk 881,039 centenaars meel, 207,751 quarters tarwe en 285,682 quarters ander graan. Uit Nederland 2437 centenaars meel, 124,274 quarters tarwe en 96,588 quarters ander graan.

De bovenvermelde hoeveelheid van 3,581,461 quarters ander graan bestond in: 625,540 quarters garst, 989,287 quarters haver, 9967 quarters rogge, 477,306 quarters erwten en boonen, 1,471,277 quarters maïs en 8084 quarters boekweit.

Rusland ontving in 1852 slechts voor 1,099,917 L. st. Engelsche producten, dat is minder dan bijv. Chili.

Men maakt uit deze cijfers op, dat eene afbreking der handelsbetrekkingen tusschen de beide landen, voor Engeland het grootste ongerief zou te weeg brengen, maar voor Rusland de grootste winstderving.

Volgens de te Londen ontvangen handelsberigten uit St. Petersburg van den 5den dezer, waren aldaar tarwe en rogge steeds gezocht en was hierin laatstelijk veel omgezet; talk was vast in prijs; de scheepsruimte schaarsch.

Eene Engelsche maatschappij heeft van de Deensche regering concessie ontvangen om in een gedeelte van Groenland metalen op te graven. Het terrein is, naar gemeld wordt, bij een nader onderzoek gebleken rijk in koper en lood te zijn; ook is er zilvererts gevonden.

— Volgens eene officiele opgave hebben de kosten der heffing en inning van het staats-inkomen van het Vereenigd Rijk in het jaar 1852 te zamen bedragen 2,638,733 L. st.

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 13 October: Fransche 3 pcts. rente fr. 70.80; idem $4^1/_2$ pcts. fr. 99.50.

Londen 13 October: Engel. 3 pcts. gecons. $91^1/_2$ à 92 pct. —; Nederl. $2^1/_2$ pcts. $62^3/_4$ pct.; — idem 4 pcts. $93^3/_4$ pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den* 15*den October* 1853.

Wij zijn door het Departement van Finantien in staat gesteld tot het mededeelen van het navolgend

OVERZIGT *van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de negen eerste maanden van* 1853, *in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de negen eerste maanden van* 1852.

BENAMING DER MIDDELEN.	Bedrag der raming.	$^3/_4$ der raming.	Opbrengst over de negen eerste maanden van 1853.	Opbrengst over de negen eerste maanden van 1852.
Directe belastingen.				
Grondbelasting	f 10,145,925.00	f 7,609,443.75	f 7,952,976.61^5	f 7,906,358.84
Personeel	6,204,000.00	4,653,000.00	4,532,150.01^5	4,691,344.13^5
Patenten	[illegible]	1,795,200.00	1,649,689.25^5	1,827,952.01
Regt op de mijnen	193.43	145.08	32.89^5	[illegible]
Totaal	f 18,743,718.43	f 14,057,788.83	f 14,134,848.78	f 14,425,654.98^5
In- en uitgaande regten en scheepvaartregten.				
Regten op den in- en uitvoer	f 3,616,000.00	f 2,712,000.00	f 2,866,808.46^5	[illegible]
Tonneg. van de zeeschepen	452,000.00	339,000.00	398,986.49	468,325.65^5
Scheepvaartregten	500,000.00	375,000.00	378,474.17	410,337.04^5
Vuur-, ton- en bakengelden	200,000.00	150,000.00	176,467.47	198,174.44^5
Formaat-zegel	9,660.00	7,245.00	7,991.61	8,652.76^5
Totaal	f 4,777,660.00	f 3,583,245.00	f 3,828,728.20^5	f 3,904,724.18^5
Accijnsen.				
Suiker	f 1,363,636.36	f 1,022,727.27	f 725,405.61^5	f 636,353.70
Wijn	1,110,000.00	832,500.00	851,176.46^5	874,048.41
Binnenlandsch gedistilleerd	3,922,000.00	2,941,500.00	2,820,994.20^5	2,845,344.93^5
Buitenlandsch gedistilleerd	266,400.00	199,800.00	192,657.53	181,877.49
Geslagt	1,090,890.00	818,167.50	818,018.25^5	1,069,397.96^5
Zout	2,208,000.00	1,656,000.00	1,438,289.48	1,335,485.16
Zeep	[illegible]	853,875.00	[illegible]	[illegible]
Bieren en azijnen	414,000.00	310,500.00	[illegible]	[illegible]
Steenkolen	862,500.00	646,875.00	[illegible]	[illegible]
Turf	1,312,000.00	984,000.00	1,165,020.55	1,091,436.66^5
Gemaal	4,059,000.00	3,044,250.00	3,361,946.85	3,119,798.48
10 % collectief zegel	1,774,692.63^5	1,331,019.48	1,324,764.46	1,307,342.74
Vervoerbiljetten	81,400.00	61,050.00	62,495.17^6	61,867.50
Totaal	f 19,603,018.99^5	f 14,702,264.25	f 14,646,072.99^5	f 14,456,600.40
Waarborg en belasting der gouden en zilveren werken.				
Belasting	f 140,000.00	f 105,000.00	f 142,075.56^5	f 129,683.40
Essaailoon	21,000.00	15,750.00	22,906.18^5	»
Totaal	f 161,000.00	f 120,750.00	f 164,981.75	f 129,683.40
Indirecte belastingen.				
Zegelregten	f 1,587,000.00	f 1,190,250.00	f 1,275,719.83	f 1,248,970.32
Registratieregten	4,236,600.00	3,177,450.00	3,693,585.63	3,356,620.50
Griffieregten	41,400.00	31,050.00	29,171.75	28,995.29
Hypotheekregten	345,000.00	258,750.00	308,669.32^5	287,853.88^5
Successieregten	3,243,000.00	2,432,250.00	2,509,[illegible]^5	2,282,392.29^5
Totaal	f 9,453,000.00	f 7,089,750.00	f 7,816,547.65	f 7,198,832.29
Opbrengst der posterijen	f 1,300,000.00	f 975,000.00	f 1,079,042.75	f 1,029,970.84
Opbrengst der Staats-loterij.	f 400,000.00	f 300,000.00	f 275,839.50	f 278,743.50
Totaal-generaal	f 54,438,397.42^5	f 40,828,798.08	f 41,938,061.63	f 41,422,218.60

SPLITSING *van de opbrengst der directe belastingen over de negen eerste maanden van* 1853.

DIENST-JAREN.	Grond-belasting.	Personeel.	Patenten.	Regt op de mijnen.	Totaal.
1853	f 7,717,318.09^5	f 2,203,306.22	f 738,254.56	32.89^5	f 10,685,911.57
1852	234,015.53	2,256,608.72^5	894,141.51	»	3,384,765.76^5
1851	1,642.99	72,235.07	17,293.58^5	»	91,171.44^5
Totaal	f 7,952,976.61^5	f 4,532,150.01^5	f 1,649,689.25^5	32.89^5	f 14,134,848.78

Heden middag zijn bij ons ontvangen de Javasche couranten tot den 20sten Augustus jl. loopende.

Blijkens dezelve zette de Gouverneur-Generaal zijne reis over Java nog voort. Den 2den Augustus jl. in den namiddag had hij de hoofdplaats Madioen bereikt.

Door den Gouverneur-Generaal waren de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den* 10*den Augustus.*)

bij het civiel departement:

benoemd, tot vendumeester in de residentie Kadoe, de voor die residentie benoemde secretaris jhr. C. L. de Jonge;

bij het militair departement:

ontslagen, uit Zr. Ms. militaire dienst, de 1ste luitenant der infanterie J. F. Erdmann;

geplaatst: als administrateur bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen, de apotheker der 1ste klasse H. F. N. Ukena;

bij het hospitaal te Padang, de apotheker der 2de klasse H. Ravenswaaij;

goedgekeurd, dat, door het militair departement, bij het wapen der infanterie zijn overgeplaatst: bij het 1ste bataillon, de 2de luitenant J. van Leijden, van het 13de bataillon;

bij het 3de bataillon, de kapitein L. de Nerée, van het 13de bataillon;

bij het 4de bataillon, de 2de luitenant J. C. A. Amidt, van het 12de bataillon;

bij het 11de bataillon, de kapitein C. H. Boen van Gelder, van de garnizoens-compagnie te Riouw,

de 1ste luitenant J. F. Dekker, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling, en

de 2de luitenant C. F. van Eugen, van het 13de bataillon;

bij het 12de bataillon, de 1ste luitenant J. J. Keijzer, van het garnizoens-bataillon te Palembang;

bij het 13de bataillon: de 2de luitenants C. G. Heijligers, T. Schneider, R. F. van Rhijn en W. T. van Stuwe, van het 7de bataillon; en

de 2de luitenants L. W. H. Kessler en G. P. Gorissen, van het 11de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling: de 1ste luitenant E. R. Goteling, van het 11de bataillon; en

de 2de luitenant E. E. L. de Petit, van het 13de bataillon;

bij de garnizoens-compagnie te Riouw, de kapitein H. H. J. Jalink, van het 11de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de 1ste luitenant J. J. H. Eschweiler; van het 2de bataillon.

(*Javasche Courant van den 13den Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, wegens ziekte, J. N. Grimmius, uit de betrekking van commies op het residentie-kantoor te Madioen, en zulks onder toekenning van wachtgeld;

benoemd, tot commies op het residentie-kantoor te Madioen C. H. Flent, thans ambtenaar op wachtgeld, ter beschikking van den resident aldaar;

bij het militair departement:

eervol, wegens ziekte, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de menagemeester bij het hospitaal te Banda E. W. Montanus;

op non-activiteit gesteld, voor den tijd van zes maanden, wegens ziekte, de 1ste luitenant der infanterie J. P. Pfeiffer;

bij het marine-departement:

gepensioneerd, de op zijn verzoek eervol uit 's lands dienst ontslagen kapitein-luitenant-ter-zee, directeur van het maritiem etablissement op het eiland Onrust, C. Heije;

(*Javasche Courant van den 17den Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontheven, eervol, wegens ziekte, F. F. J. van Hengst, van de verdere vervulling der betrekking van algemeenen pakhuismeester te Samarang; en zulks onder toekenning van wachtgeld;

eervol, de civile geneesheer J. Gerdenier, van de hem opgedragen waarneming der civile geneeskundige dienst in de afdeeling Grissee, van de residentie Soerabaija;

benoemd, tot algemeenen pakhuismeester te Samarang, J. G. Ramsen, ambtenaar op wachtgeld;

tot élève bij het mijnwezen op Banka, C. L. Gerrits, thans werkzaam op het residentie-kantoor te Muntok;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures is gesteld ter beschikking van den resident van Madioen, de ambtenaar der 2de klasse J. F. Haase;

zijn benoemd, tot opzieners bij de Braziliaansche koffij-bereiding in de residentie Cheribon, W. C. Scott en J. C. van den Worm:

bij het militair departement:

bij het wapen der infanterie, bevorderd, tot luitenant-kolonels:

bij het 5de bataillon, de majoor J. C. Boelhouwer, van het garnizoens-bataillon op Banka;

bij het 9de bataillon: de majoor C. Stroe, van het bataillon;

bij het 16de bataillon, de majoor A. J. Andresen, van het bataillon;

tot majoors:

bij het 5de bataillon, de kapitein J. W. MacDonald, van het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling;

bij het 12de bataillon, de kapitein J. C. A. H. Hachez, van de garnizoens-compagnie te Benkoelen;

tot kapiteins:

de eerste luitenant-adjudant bij den militairen kommandant ter Westkust van Sumatra, A. C. van Rijn van Alkemade, met bepaling, dat hij in zijne tegenwoordige betrekking zal blijven, en mitsdien bij het wapen der infanterie zal gevoerd blijven à la suite;

bij het 11de bataillon, de eerste luitenant-adjudant J. G. G. H. Strengnaets, van het 1ste bataillon, en de eerste luitenant W. Kock, van het bataillon;

bij het 12de bataillon, de eerste luitenants L. J. W. van Rouveroij, van het 9de bataillon, en J. A. Degalz, van het corps pupillen;

bij het 13de bataillon, de eerste luitenant A. J. A. Oudemanpsen, van het bataillon;

bij het 14de bataillon, de eerste luitenant B. Barneveld, van het 3de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de Molukken, de 1ste luitenant B. H. J. Rijks, van het 3de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, de 1ste luitenant-adjudant G. P. de Mare, van het 6de bataillon;

tot 1ste luitenants: bij het 2de bataillon, de 2de luitenant H. F. van der Ree, van het 12de bataillon;

bij het 13de bataillon, de 2de luitenant C. G. Heijligers, van het bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling, de 2de luitenant N. G. van Huffel, van het bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling, de 2de luitenant N. H. Kornelissen, van het bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de Molukken, de 2de luitenant J. C. Steenbergen, van het bataillon;

tot 2de luitenants:

bij het 2de bataillon, de sergeant-majoor L. N. O. Nossent, van het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra: de sergeant J. van Hogerheiden, van het 11de bataillon, en de fourrier P. B. Bruijn van Rozenburg, van het 11de bataillon;

bij het 3de bataillon de sergeanten J. F. de Ranitz, J. H. van der Schalk en W. de Leon, van het 1ste, 11de en 7de bataillon;

bij het 5de bataillon, de sergeant-majoors P. E. Pfanner en J. G. Eshens, van het 1ste en 7de bataillon;

bij het 7de bataillon, de sergeant-majoor M. W. van Gorkum, van het 8ste bataillon, en de sergeant M. A. E. Phaff, van het 11de bataillon;

bij het 9de bataillon, de fourrier G. H. A. F. Catenius, van het 11de bataillon;

bij het 11de bataillon, de fourrier L. T. Blasius, van het bataillon, en de fourrier V. L. Renter, van het 14de bataillon;

bij het 13de bataillon, de sergeant H. W. G. A. Thieme, van het 1ste bataillon;

bij het 14de bataillon, de sergeant-majoor A. J. Smeding, van het 7de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, de sergeanten-majoors F. W. Himpe en J. van Kricken, van het 4de en 2de bataillon, en de sergeanten R. P. M. van Alderwereld en J. G. Gerlach, van het 1ste en 11de bataillon;

bij het marine-departement:

definitief benoemd, tot administrateur van het tjiniaveer te Batavia, de uit het vaste corps zee-officieren der Nederlandsche marine eervol ontslagen luitenant-ter-zee der 2de klasse G. F. de Bruijn Kops; en zulks onder toekenning van den rang van luitenant-ter-zee der 1ste klasse;

(*Javasche Courant van den 20sten Augustus.*)

bij het civiel departement:

benoemd, tot hoofdcommies op het bureau van den directeur-generaal van financien, A. Fitz Verploegh, thans 1ste commies bij de directie der cultures;

tot 1sten onderwijzer der gouvernements-stadsschool te Batavia, C. Pieck, thans 2de onderwijzer aan de gouvernements-1ste lagere school te Weltevreden,

tot élève bij het boschwezen op Java, J. A. Focquin.

De *Javasche Courant* van den 13den Augustus deelt het volgende mede omtrent de militaire verrigtingen op de westkust van Borneo:

» In ons nommer van 25 Mei jl. [*Staats-courant*, n°. 80], komt een berigt voor, betrekkelijk de militaire bewegingen in de Wester-afdeeling van Borneo, tot handhaving van het Nederlandsch gezag tegen de oproerige Chinezen, en hunne verdrijving uit de versterkingen om Sepang, na hunnen verraderlijken aanval op den gouvernements-commissaris en de hem vergezellende officieren en manschappen.

Thans laten wij weder eenige bijzonderheden volgen omtrent den verderen loop der gebeurtenissen, en de verrigtingen der troepen aldaar.

Nadat op den 4den Mei jl. de troepen van Sebawie naar Sambas waren teruggekeerd, vereenigden de opstandelingen zich weder, en rukten, nu ruim 700 man sterk, tegen Seminis op. Dáár bevond zich echter sedert eenige dagen een detachement van 125 man infanterie, waarvan de helft Europeanen, benevens 10 man artillerie met 2 coehoorn-mortieren à 13 duim, en één draaibas à 1 pond, onder bevel van den kapitein van Houten en de tweede luitenants Pauwels der infanterie, en Straatman der artillerie, benevens de officier van gezondheid 3de klasse Schulize. In overeenstemming met den 1sten luitenant der genie van Davelaar Cnopius, had men te dier plaatse, in eene meer westelijke rigting, op een geschikt punt eene doelmatiger sterkte aangelegd, en den weg verbeterd.

Den 16den Mei, des avonds ten half zes ure, rukten de vijandelijke Chinezen, met eene magt van 400 man, tegen deze sterkte op, posteerden zich op een hoogte omstreeks 300 passen ten zuiden derzelve gelegen, en rigtten van dáár een hevig tjantoe-vuur aan. Na eenige worpen uit de coehoorn-mortieren en schoten met den eenponder, deed de luitenant Pauwels met 40 man een uitval, met dat gevolg, dat de Chinezen op de vlugt werden gedreven, met achterlating van één doode, eenige tjantoe's, lansen en vaandels.

De nacht ging rustig voorbij; doch den volgenden dag, des namiddags ten 3 1/4 ure, stelden de Chinezen zich weder in beweging met eene magt van circa 700 man, en waagden andermaal eenen aanval aan de zuidzijde der sterkte, in hunne stelling, en achter eenen lagen bergrug met digt bosch bedekt; eene reserve achterlatende. Spoedig waren zij weder op de voormelde hoogte geposteerd, en wierpen aldaar, als in éénen slag, eene versterking op, middelerwijl een hevig vuur op onze troepen makende. Nadat weder eenige granaten geworpen en schoten met den eenponder gedaan waren, werd de luitenant Pauwels andermaal gelast een uitval op hen te doen, en deze slaagde daarin zoo gelukkig, dat de vijand met overhaasting de vlugt nam, met achterlating van vier dooden en onderscheidene tjantoe's en andere wapenen. Aan onze zijde werden bij den tweeden aanval een korporaal en een flankeur aan het hoofd gewond.

De majoor Kroesen, met eene kolonne van 162 bajonnetten en een handmortier, in den namiddag van 16 Junij, met het stoomschip *Celebes* voor de landingsplaats te Sebawie aankomende, ontving berigt van den kapitein van Houten, kommandant van Seminis, dat de vijand, omstreeks 1200 man sterk, zich in drie hoofdtroepen verdeeld had, waarvan eene afdeeling tegen de sterkte te Seminis, en eene andere tegen het kongsiehuis oprukte, terwijl de derde, die het sterkst geacht werd, zich in aantogt tegen Soengi Biroe bevond, hetwelk door den luitenant Pauwels met 40 man was bezet. De majoor besloot zich onmiddellijk naar Soengei Biroe te begeven, berigtte dit den kapitein van Houten, en kwam des avonds ten 8 ure met de kolonne daar aan.

Omtrent 900 man, in een halven cirkel om Soengei Biroe gelegerd, hielden de hoogten van het zuiden naar het westen bezet, alwaar verscheidene bentings opgeworpen waren. Een chinees van Lamtiouw-Keo, te Soengei Biroe wonende, bood aan de kolonne eenen weg te wijzen waardoor zij op de flank der westelijke benting zou uitkomen; den volgenden morgen zou de aanval langs die zijde beginnen.

De vijand had door de duisternis de aankomst der versterking niet bemerkt, en met aanbreken van den dag zette zich de kolonne in beweging, versterkt met nog een handmortier, dat zich bij den luitenant Pauwels bevond.

De voorwacht, waarbij zich de Chinesche gids bevond, werd aangevoerd door den 1sten luitenant Hartsteen; de luitenant van Davelaar Cnopius voegde zich vrijwillig bij dien troep. De weg liep dwars door

de wildernis en kwam uit aan den voet eener hoogte, waarop een groot aantal oproerige Chinezen in eene benting genesteld waren, die de kolonne reeds lang had ontdekt, en nog vóór dat zij genoegzaam genaderd was, hun vuur opende, dat langzamerhand in hevigheid toenam.

Onmiddellijk door het overige der kolonne gevolgd, zette de voorwacht zonder een schot te doen, bedaard haren marsch voort, de steile hoogte werd langzaam bekropen, de benting aan de linkerflank en op de westelijke face aangetast, en in éénen aanloop was zij, zonder eenig verlies aan onze zijde, genomen, en de vijand op de vlugt.

Daarna werd de marsch in de rigting van Eusak vervolgd, alwaar de vijand zich op eene hoogte weder verzamelde en een hevig vuur tegen de aanrukkende troepen rigtte; slechts een inlandsche bediende werd daardoor onbeduidend getroffen. Gelijktijdig met den aanval der troepen deed de vijand zijnerzijds eenen aanval op het kongsiehuis te Seminis, waarvoor door de welgezinde Lamtiouw-Keo-Chinezen eenige bentings waren aangelegd, die zij lafhartig verlieten en door den vijand werden bezet.

De majoor-kommandant dit vernemende, besloot den vijand niet verder te vervolgen maar dadelijk naar het kongsiehuis op te rukken. Ook dáár wachtte de vijand de troepen niet af, maar verliet bij hunne aannadering de pas genomen bentings, die dadelijk weder door de Samtiouw-Keo-Chinezen werden bezet. Vervolgens werd de kapitein Asmus met den luitenant Hartsteen en Cochius, en 70 vrijwilligers naar eene nabijgelegen Thaijkongsche benting gezonden, die onder een hevig vuur werd genomen, terwijl de bezetting op de vlugt sloeg.

Nu vervolgde de kolonne haren weg naar het nabijgelegen kongsiehuis, dat gedurende den nacht door den kapitein van Houten met 50 man was bezet geweest, doch met het aanbreken van den dag weder verlaten was, om te Seminis tegen eenen vijandelijken aanval te waken. Daar werd de kapitein Asmus met 50 man achtergelaten, en vervolgens naar Sentinis gemarcheerd, dat nog niet weder was aangevallen. De vijand had echter zuidelijk van onze sterkte vier bentings op heuveltoppen opgeworpen, en hield een hoog gelegen boschje sterk bezet. Alles was buiten het bereik van het infanterie- en walbusvuur.

Des namiddags ten 4 ure, rukte de kapitein van Houten met 100 bajonetten en een handmortier uit, om de naastbijgelegen benting te nemen. Ter hoogte van evengenoemd boschje werd hij door een levendig vuur ontvangen, doch na twee granaatworpen stormde de kolonne met den looppas vooruit, en de benting was genomen. De Chinezen leden een belangrijk verlies aan wapens en gereedschappen, dooden en gekwetsten. Onzerzijds werden drie inlandsche soldaten min of meer belangrijk gewond. Terwijl de vijand met overhaasting de vlugt nam naar zijne verder achterwaarts gelegen bentings, werd de genomene geslecht en besteeg de kolonne den heuvel met het bezette boschje waaruit de Chinezen dadelijk afdeinsden. Ten zes ure keerden de gezamenlijke afdeelingen naar den hoofdtroep terug. De nacht ging rustig voorbij; doch in den morgenstond van 18 Junij, door verkenning zekerheid verkregen zijnde, dat de vijand zich van alle zijden in de versterkingen om Seminis had verzameld, werd besloten hem aan te tasten.

Ten half acht ure stelde de majoor-kommandant zich met 200 man en 2 mortieren in beweging; de kapitein van Houten met 100 man rukte vooruit; de tweede afdeeling door den majoor aangevoerd, volgde op 300 passen; kapitein Asmus, die des nachts het kongsiehuis had bezet gehouden, volgde met 35 man de kolonne. Het scheen dat eene panische schrik den vijand had bevangen, de talrijke bentings werden successivelijk door hem verlaten en door onze troepen bezet; slechts uit de verte kon men hem nadeel toebrengen.

Doch bood de vijand weinig tegenstand, des te vermoeijender was de marsch door de gloeijende zonnehitte, en doodelijk vermoeid en afgemat kwamen de troepen, te gelijk met den vlugtenden vijand, aan den voet der Sekadouw aan, na nog met snellen loop eenen doortogt te hebben gebaand door een in brand gestoken alang-alang veld.

Op een daar gelegen plateau scheen de vijand, oogenschijnlijk 700 à 800 man sterk, de troepen te willen afwachten, doch toen zij naderden en de mortieren eenige worpen deden, vlugtte hij, zijnen weg over de Sekadouw nemende, terwijl een gedeelte der troepen hem tot het hoogste punt vervolgde. Na eenigzins te hebben uitgerust, keerde de kolonne naar Seminis terug en kwam daar tegen 12 ure uigeput aan; gedurende dezen marsch had zij van den vijand geen verlies geleden, doch de walbusschutter Jansen werd door inspanning en hitte zoodanig aangetast, dat hij ondanks de zorgvuldige behandeling van den officier van gezondheid 3de klasse Schultze, vóór de terugkomst te Seminis overleed.

Verder ging die dag, even als de volgende rustig voorbij. Den 20sten kwam de kongsie van Seminis den kommandant berigten, dat de opstandelingen op nieuw aan deze zijde van de Sekadouw gekomen waren, en grooten toevoer van vivres en manschappen van Sepang hadden ontvangen; dat voorts de kongsie van Montradro hun bepaaldelijk had verboden derwaarts terug te keeren zonder eene overwinning op de Hollanders te hebben behaald, en dat op de hoogte der verlaten goudmijnen sterke bentings waren opgeworpen.

De vijand handelde echter niet aanvallend; alleen bespeurde men dat op een achterwaarts gelegen heuveltop eene sterkte was aangelegd, en dat overal de wacht werd gehouden. Den 21sten scheen hij eene voorwaartsche beweging te willen maken; een aantal van 80 à 100 Chinezen op halven afstand van den weg naar Sekadouw geschaard, scheen besloten vooruit te gaan, doch verdween op het vallen van eenige seinschoten. Dit deed den majoor-kommandant besluiten, den 22sten Junij andermaal eenen aanval te doen. De kapitein van Houten opende den marsch met 75 man en 1 mortier, daarop volgde de kapitein Asmus met 95 man, terwijl de majoor zich met 30 uitgezochte soldaten als reserve daarbij aansloot.

Langzaam en met bezadigdheid werd de marsch voortgezet. toen tegen half negen ure de spits den vijand in digte drommen voor zich zag. Juist ter plaatse waar hij den 18den de houding had aangenomen van te willen stand houden, was nu van af de verlaten goudmijnen tot aan de berghelling aan de andere zijde, dwars over den weg, eene lange zware verschansing aangelegd; regts en links daarvan waren op de heuvels sterkten opgeworpen, die deze verschansing flankeerden. Zonder een schot te doen, wachtte de vijand, omstreeks 1000 man sterk, achter de groote borstwering geschaard, den aanval af der langzaam voortrukkende troepen. De majoor-kommandant had zich naar voren begeven, om bij het engageren der actie tegenwoordig te zijn. Reeds was de mortier opgesteld en had een paar schoten op den vijand gedaan, toen hij eensklaps een hevig vuur op onze troepen opende, dat uit 300 à 400 geweren voortkwam.

Een gedeelte der troepen viel op het front der versterking aan, een ander gedeelte, daaronder het reserve-peloton, werd tegen eene regts op de hoogte liggende benting, waaruit hevig gevuurd werd, aangevoerd, om die te nemen. Juist toen de in het front stormende troepen vóór de verschansing waren, liet de vijand een aantal vaatjes met kruid, ten dien einde in den grond gegraven, springen; een oorverdoovend gegil werd door hem aangeheven, en onthutst weken de voorste manschappen, ten deele zwaar gewond, terug. Te gelijker tijd sprong een gedeelte der vijanden over de borstwering en wilde op de troepen instormen; de achtergebleven troepen waren echter reeds genaderd; kapitein van Houten en de 1ste luitenant J. H. Donleben gaven den terugdeinzenden het voorbeeld, en terwijl een gedeelde de benting aan de regter zijde nam, stormden deze officieren op nieuw op den vijand in. De Chinezen weken terug; twee hunner met groote tweehandszwaarden gewapend, hielden stand, en bedreigden kapitein van Houten, doch werden nedergeschoten.

Onverschrokken drongen de troepen, voorafgegaan door al hunne officieren, voorwaarts, en namen de verschansing. De vijand sloeg op de vlugt, en toen bemerkten de troepen tot hunne niet geringe verbazing, op 100 à 150 schreden afstands, eene niet minder sterke verschansing; hem werd echter geen tijd tot verzameling gegeven; maar de kapiteins van Houten en Asmus vervolgden hem, en in denzelfden aanloop was ook de tweede sterkte genomen, en werd eene links op een heuvel gelegen benting, waaruit nog gevuurd werd, met de bajonnet vermeesterd.

Het gevecht was bloedig; een inlandsche horenblazer sneuvelde aan de zijde van kapitein van Houten; 12 Europeanen en 2 inlanders werden zwaar, 8 Europeanen en 2 inlanders ligt gewond, terwijl bovendien door het springen der kruidvaatjes, 1 Europeaan, 2 inlanders en 2 officiersbedienden ernstige brandwonden bekwamen. De luitenant-adjudant Rijken werd door een matten kogel ligt gewond.

Het verlies des vijands kan onmogelijk bepaald worden; 26 gesneuvelden werden vóór en in de bentings gevonden, en vele lijken zag men door hunne landgenooten aan ijzeren haken medeslepen. De overwinning was volkomen; een aantal wapens, gereedschappen, onderscheidene vlaggen, en meer dan 40 volle kruidvaatjes vielen in handen der troepen.

De voorzigtigheid, zoowel als de vermoeijenis der troepen, verboden eene verdere vervolging des vijands, en na eenigen tijd te hebben uitgerust en de genomen sterkten en borstweringen gedeeltelijk geslecht te hebben, werd de terugmarsch naar Seminis aangenomen, alwaar de kolonne ten half twaalf ure aankwam. Dien dag en den volgenden werd niets meer van den vijand bespeurd, en uit ingewonnen berigten bleek, dat hij naar Kedondang Maton en Loeman was geweken.

Na te Seminis en Soengei Biroe de magt onder den kapitein van Houten zoodanig te hebben zamengesteld, dat die officier, na aftrek der bezettingen op die beide posten en der benting te Sebawie, eene beschikbare magt van 100 bajonnetten overhield, begaf het overige der kolonne, in den morgen van den 24sten Junij, zich naar Sebawie terug, scheepte zich aldaar aan boord der *Celebes* in, en zette in den loop van den voormiddag te Sambas weder voet aan wal."

Voorts behelst deze courant een verslag aangaande de verrigtingen van de stoomboot *Celebes*, kommandant F. L. Geerling, reeds vermeld in ons nommer van 28 September jl.

Eindelijk vindt men nog in dit nommer der *Javasche courant* vermeld dat de Gouverneur-Generaal den generaal-majoor titulair, waarnemend kommandant van het Indische leger, en den vice-admiraal, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine, gemagtigd heeft, om uit zijnen naam, aan de officieren en manschappen van de land- en zeemagt in de Wester-afdeeling van Borneo, zijne tevredenheid te betuigen, wegens het door hen gehouden gedrag, bij de krijgsverrigtingen aldaar, sedert April jl.

— Ter voortzetting van het in de *Staats-courant* van den 20sten September jl. medegedeelde omtrent de bewegingen der zeemagt in onze overzeesche bezittingen ontleenen wij het navolgende aan de *Javasche Courant* van den 13den Augustus jl.:

» Den 27sten Julij is na een achtjarig verblijf in deze gewesten en na daarvoor aan het marine-etablissement te Soerabaija gereed gemaakt te zijn, van de reede van Batavia over de Kaap de Goede Hoop naar Nederland vertrokken Zr. Ms. schoenerbrik de *Dolfijn*, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse A. A. M. de Geep.

Ten einde de schoenerbrik de *Lansier*, luitenant-ter-zee 1ste klasse W. P. J. L. Stort, in het station ter Westkust van Borneo af te lossen, is Zr. Ms. schoenerbrik *Banda*, waarover de luitenant-ter-zee 1ste klasse G. P. J. Mossel het bevel voert, den 14den Julij van de vlag derwaarts gestevend.

Nadat Zr. Ms. schoenerbrik *Saparoea*, luitenant-ter-zee 1ste klasse W. A. de Gelder, gelijk wij in ons n°. 57 mededeelden [zie bovenvermeld nommer der *Staats-courant*], in het station der wateren van Riouw en Lingga door Zr. Ms. brik *de Haai* was vervangen, en over de Tambilaneilanden, Sambas en Pontianak bij de vlag zoude terugkeeren, is die bodem, na op genoemde eilanden alles rustig gevonden te hebben, den 14den Junij jl. te Sambas aangekomen.

De bevelhebber ontving daar eene uitnoodiging, het voorgenomen vertrek eenige dagen uit te stellen, ten einde voor eventuele diensten te Sambas beschikbaar te zijn, terwijl de overige tot het station behoorende oorlogsbodems zich elders ophielden, en het grootste gedeelte der troepen tegen den vijand was opgerukt. Hieraan voldoende, vatte de *Saparoea* post voor Sambas.

De schoenerbrik *de Lansier*, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse W. P. J. L. Stort, gestationeerd ter Westkust van Borneo, bestuurt en bewaakt de strenge blokkade aldaar.

Naar Manpawa gestevend zijnde, om aldaar eenige militairen af te zetten, vernam men op den terugtogt van den djoeragan der voor de Soengie Doerie liggende kruisboot, bij het passeren derzelve, op den 22sten Junij jl., dat de Chinezen dikwijls met lilla's op hem schoten. Eene gewapende barkas werd daarop onder bevel van den luitenant-ter-zee 2de klasse J. H. Binkes, tot digt onder de kust gezonden, zoo als ook later de *Lansier* digt onder Tandjong Sanggouw liep, en eene aldaar geplaatste Chinesche benting beschoot, van welke het vuur niet beantwoord wordende, men de reis naar Sambas vervolgde. Voor de monding der rivier gekomen, kreeg men tijding, dat eene praauw bandong, komende van Singapore en bestemd naar Sebangkauw, de Paloh-rivier was binnengeloopen. De gouvernements-schoener *Doris*, onmiddellijk

daarop afgezonden, vond die praauw, doch door alle Chinezen, op éénen na, verlaten; zij waren, daarin geholpen door eenen aldaar wonende Chinees, met de lading het land ingegaan. Beide deze Chinezen werden gevangen genomen en naar Sambas gezonden; de praauw, na er 2 lillas 1 donderbus, 2 buksen en 2 geweren, benevens een vaatje Engelsch kruid afgehaald te hebben, op strand getrokken en verbrand.

De *Ambon*, schoenerbrik, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse J. A. K. van Hasselt, gestationneerd in de wateren van Timor, deed van daar uit eenen togt naar Atapoepoe, ten einde tegenwoordig te zijn bij eene ontmoeting van den resident van Timor met eenige vorsten van Belân (midden-Timor); den 25sten Mei daar aankomende, werd alles rustig bevonden.

Het transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik*, kapitein-luitenant-ter-zee G. H. Buschman, is, na twee stoompompwerktuigen, met ketels en toebehooren, op het eiland Onrust ingenomen te hebben, bestemd voor de waterstaatswerken te Soerabaija, den 1sten Augustus van de reede van Batavia derwaarts vertrokken.

Na eenige voorzieningen ondergaan, en eene lading djattiebalken ingenomen te hebben, zal die bodem de terugreis naar Nederland aannemen.

De *Merapi*, stoomschip, onder bevel van den kapitein-luitenant-ter-zee H. D. Kramp, vertrok den 31sten Julij van de reede van Batavia naar de Westkust van Borneo, derwaarts overvoerende eene compagnie suppletie-troepen, op groot compleet, sterk 200 hoofden.

Den 29sten Junij jl. van Soerabaija ter reede Batavia aangekomen, is Zr. Ms. stoomschip *Hekla*, onder bevel van den luitenant-ter-zee der 1ste klasse P. van Woelderen, den 15den Julij daaraanvolgende over de Kaap de Goede Hoop naar Nederland vertrokken.

Het stoomschip *Etna*, luitenant-ter-zee 1ste klasse H. F. Valentini, verliet den 14den Julij jl. de reede van Batavia, om over Soerabaija, Macassar en Larentoeka eenen kruistogt door het oostelijk deel van den archipel te maken, en zich vervolgens ter aflossing van het stoomschip [illegible], luitenant-ter-zee 1ste klasse P. A. Matthijsen, bij het station in de Molluksche wateren te voegen.

Na de aankomst, op den 23sten Junij jl., van Zr. Ms. stoomschip *Gedeh*, kapitein-luitenant-ter-zee P. Dibbetz, in de wateren van Celebes, keerde de *Suriname*, ijzeren stoomschip, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse H. P. Arkenbout Schokker, den 6den Julij jl. bij de vlag terug en vertrok den 12den daaraanvolgende naar Soerabaija, om in het droogdok te worden schoon gemaakt, en daarna voor de dienst beschikbaar te blijven.

Den 16den Julij kwam ter reede Batavia Zr. Ms. stoomschip *Samarang*, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse G. F. G. Gobius, met depêches van de wester-afdeeling van Borneo voor het gouvernement."

— Aan de Palembangsche rapporten tot 1 Augustus ontleent de *Javasche Courant* van den 17den dier maand het volgende:

» De resident was op zijne reis in de binnenlanden den 29sten Junij te Moeara-Enim aangekomen. Aldaar werd den 1sten Julij, in tegenwoordigheid der hoofden van de Lematang Ilier, de controleur der 2de klasse van Bloemen Waanders als civiel gezaghebber geïnstalleerd. Tevens werd bepaald, dat Moeara-Enim, liggende aan de zamenvloeijing van de rivieren Enim en Lematang, de voornaamste handelsplaats van die divisie, tot vaste verblijfplaats van het bestuur zal dienen, waartoe een etablissement beneden de doesson zal worden opgerigt. Na overleg met den adsistent-resident van Tebing Tingie en den civilen gezaghebber van de Lematang-Oeloe, die naar Moeara-Enim ontboden waren, werd voorts eene betere indeeling van eenige doessons van de Lematang-Oeloe en Lematang-Ilier tot stand gebragt.

Volgens berigten van evengemelde ambtenaren, was de stand van zaken in de Lematang-Oeloe zeer gunstig; slechts in Goemaij-Oeloe liet de huishoudelijke gesteldheid, door den invloed van vele kwaadwilligen, nog te wenschen over; middelen om hierin te voorzien, werden beraamd.

Den 3den Julij zette de resident zijne reis voort naar het district Enim, bij welke gelegenheid Karang-Radja, Dermo, Tandjong-Agong, Padang-Doelang en Padang-Bindoe, de laatste doesson van de Enim, werden bezocht.

De wegen in de Enim waren vrij goed aangelegd en 24 voeten breed; de bruggen van hout en goed onderhouden. Het terrein is eerst heuvelachtig, doch wordt, naar mate men langs de Enim opwaarts gaat, gebergte. De Enim wordt spoedig een gewone bergstroom, die voor praauwen onbevaarbaar is. De koopwaren worden dan ook meest op bamboezen vlotten afgevoerd. De bevolking van het district, uit p. m. 6500 zielen bestaande, woont langs de Enim in de vallei, welke door deze rivier gevormd wordt, in verschillende doessons. Het voornaamste produkt is rijst, van eene vrij goede qualiteit en eenig katoen. De bewoners bebouwen sawa's en ladangs; de sawa's om de twee jaren.

Vroeger hadden hier uit de Moelak-Oeloe en Moelak Ilier (Lematang-Oeloe) veelvuldige rooftogten plaats, welke zich echter sedert een paar jaren niet meer herhaalden. De bevolking zag er tevreden uit en was zeer goed gekleed.

Op elke pleisterplaats ondervond de resident eene feestelijke ontvangst van de hoofden, de maagden en jongelingen, die rijk met goud en zilver versierd waren. Men danste hier naar eene soort van gamelang, blijkbaar van Javaanschen oorsprong.

Als blijk van eerbied en hulde werd den resident bij zijne eerste komst in de marga, een karbouw aangeboden, die, dadelijk geslagt, door de hoofden, doessonsbewoners en koelies werd genuttigd.

De doessons waren in den laatsten tijd aanmerkelijk uitgebouwd. Vele bewoners, die zich in afgelegene gehuchten, strijdig met de adat, ophielden, waren nu, door de zorg van het bestuur, doessonbewoners geworden. Hierdoor was de politie beter geworden en had het volk uit de grensgewesten geene gelegenheid, om zich, buiten voorkennis van de hoofden en het bestuur, in de marga op te houden.

Den 4den Julij kwamen de pangeran Anom, passirah van de Semendo, en de proatins en mindere hoofden van de Semendo, den resident te gemoet, aannemende om hem naar Bato Radja Ogan te vergezellen.

Naar mate men langs de Enim opwaarts gaat, wordt het klimaat frisscher en aangenaam. Te Padang-Doelang teekende de thermometer des ochtends 65 graden F.

Den 7den Julij werd de reis naar de Boven-Ogan voorgezet, welke van de vallei van de Enim door eene heuvelreeks van 4 à 500 voet hoogte gescheiden is. De weg is tusschen beide eenzaam en met bosch gezoomd. Het land tusschen die twee valleijen, vooral benedenwaarts, is woest en niet door menschen bewoond; olifanten en ander wild gedierte vindt men er in menigte. Eenige palen ver gegaan zijnde, komt men aan de zuidoostelijke helling van de heuvelreeks en heeft dan plotseling een gezigt over de vallei van de Boven-Ogan.

Langs de rivier de Ogan liggen de doessons verspreid, omgeven door bebouwde sawa's.

De vallei is breeder dan van de Enim, en vooral aan de zuidzijde door vrij hoog gebergte begrensd, uitmakende de voorbergen van het Barissan-gebergte.

Langs eenen breeden en gemakkelijken weg afdalende, bereikt men spoedig de vallei, benevens de doesson Penandongan.

Den 9den kwam de resident te Bato Radja Ogan aan.

De wegen en bruggen werden hier, even als in het district Enim, zeer goed bevonden.

Het onthaal was mede feestelijk, en het ontbrak weder niet aan goud en zilver. De bevolking was goed, sommigen zelfs rijk gekleed. Te Bato Radja, onder anderen, was een 200tal maagden verzameld, die zeker gezamenlijk eene waarde van f 40,000 aan gouden en zilveren sieraden droegen.

Daarentegen zijn de doessons in de Boven-Ogan klein en onaanzienlijk. Dit gedeelte van de afdeeling heeft sedert een aantal jaren uitermate veel door de invallen der Kessamaners en Semendoërs geleden. Geen doesson of zij werd twee tot drie malen door brand vernield. Het was in deze streek dat in December 1847 tot zelfs 4 doessons tusschen Bato Radja en Palembang werden afgeloopen en beroofd. Sedert de invoering van het Europeesch gezag en het stationeren van een goed corps pradjoerits te Bato Radja, zijn die invallen langzamerhand verminderd en hebben nu sedert een paar jaren geheel opgehouden.

De rust die aldaar thans heerscht, heeft aan den landbouw eene groote uitbreiding gegeven. Vroeger was alleen de grond in den onmiddellijken omtrek van de doesson bebouwd; doch nu durft men verder gaan. De voornaamste opbrengst is rijst, die in aanzienlijke hoeveelheid naar Palembang wordt afgebragt.

De zijdefabricatie, die hier ook bestaat, kan door gemis van personeel, slechts op eene kleine schaal worden bedreven. Bovenlanders willen zich er niet toe leenen, terwijl Palembangsche werklieden veel geld kosten. De aanplanting van moerbezienboomen stond rijk en welig.

De kleur der zijde was schoon.

De doesson Bato Radja telt een 120tal zeer goede planken, met pannen gedekte huizen. De bewoners zijn welgesteld.

Den 14den Julij des morgens werden alle hoofden verzameld, waaronder ook die van de Semendo en eenige van de Kommering-Oeloe, die op het vernemen van de komst van den resident te Bato Radja, zich derwaarts hadden begeven. De resident hield eene toespraak, waarbij zij aan het weldadige van het Europeesch bestuur indachtig werden gemaakt; vermaande pangeran Anom van de Semendo tot eene strenge handhaving van de Atoeran Sindang Merdika, en deelde vervolgens eenige pesalins (geschenken) aan de vergaderde hoofden uit, en gaf hun, alsmede aan het gezamenlijk bestuur, des avonds een feestmaal.

Den 17den Julij kwam de resident te Palembamg terug.

Volgens dezelfde Palembangsche berigten waren de halve landrenten over 1853 bijna overal aangezuiverd; zelfs de Moesie-Ilier was hierin niet achterlijk.

De handel was in het afgeloopen halfjaar vrij levendig geweest.

Het katoen beloofde eenen rijken oogst.

De afvoer van rijst uit de binnenlanden was buitengemeen groot. De gewone marga rijst kostte niet meer dan f 2 de pikol.

Ten gevolge van het mislukken van den rijstoogst in Arrakan, hadden er uitvoeren van Palembangsche rijst naar Singapore plaats.

De opbrengst der inkomende en uitgaande regten over het eerste halfjaar 1853 bedroeg f 33,685.03½, hetgeen weder een voordeelig verschil met het eerste halfjaar 1852 opleverde, toen die opbrengst f 29,615.88½ beliep.

Voor zoover de tijdingen uit de verschillende districten liepen, was alles rustig.

In de Passumah Lebar waren in Mei jl. eenige volksvergaderingen gehouden. Het volk verkeerde in het denkbeeld, dat de hoofden bij hunne zamenkomst met het bestuur, in September 1852, daaraan beloften hadden gedaan, strijdig met de adat.

Bij die vergadering werd besloten de oude adat te handhaven en geene invallen op gouvernements-grondgebied te doen.

De hoofden waren in het begin van Julij allen bij de komst van den adsistent-resident van Tebing-Tingie te Lahat aangekomen, en hadden nog eenen gedeserteerden pradjoerit, die deel aan rooftogten had genomen, uitgeleverd.

Alie Saktie, volgeling van Radja Tiang Alam, had in Julij eenig volk in de Passumah-Oeloe Lintang willen verzamelen, om eene doesson in de Kikim af te loopen, doch was daarin door het hoofd, den pangerang van Lawang-Ageng, verhinderd.

De poeijang Tjedong van de Soengei Kroh had zich met 25 man in die marga vertoond om aanhang te zoeken, maar geen bijval gevonden.

De cholera vertoonde zich soms plotseling op verschillende plaatsen; doch verdween weder, na eenige slagtoffers te hebben gemaakt."

— Men leest in de *Javasche Courant* van den 10den Augustus de volgende mededeeling:

» Zr. Ms. stoomschip *Gedeh* heeft onlangs een onderzoek bewerkstelligd naar de bevaarbaarheid der kust van Java, op de hoogte van Poeger, tegenover het eiland Noesa-Baroe (residentie Bezoekie), waaruit het volgende is gebleken.

Door de zware rolling en groote diepte is het voor geen schip houdbaar om tusschen Noesa-Baroe en den Java-wal of onder dezen ten anker te liggen. Het vaarwater zelf is zuiver; slechts zeer digt onder de kust van Java vindt men klippen.

De eenige ankerplaats is onder Noesa-Baroe. Dit eiland, van middelbare hoogte en op 7 en 8 mijlen zigtbaar, is aan alle zijden omgeven door loodregt in zee loopende rotswanden, die aan den noordkant vele kleine bogten vormen, met een klein plekje strand hier en daar, hetwelk echter niet voor landingsplaats kan dienen, dewijl men onmiddellijk tegen de steile rotsen en ondoordringbare bosschen stuit.

Eene dezer bogten, nagenoeg midden tusschen den N. O. en N. W. hoek, gaf aan de *Gedeh* eene ankerplaats in 27 vadem water, op zandgrond met schelpen, en op 3 kabellengten afstands van den wal en één mijl van de kust van Java. Van dáár peilde men de beide hoeken

O. Z. O. 1/2 O. en W. W/Z Z., — den naasten hoek van Java N. O. 1/4 N. en den hoogsten top van het gebergte op Tandjong Legong N. O. t. O. 1/2 O. Voor den tijd van hoog water met nieuwe maan vond men 10 u. met een verval van 7 à 8 voeten. In deze bogt ligt men met Z. O. tot W. Z. W. winden vrij van hooge rolling en zee; doch met N. O. en N. W. winden kan deze ligplaats niet als veilig beschouwd worden.

Bewesten den N. O. hoek van het eiland is eene baai, welke 3 à 4 schepen zou kunnen bevatten; doch zij heeft 33 en 31 vademen diepte. Aan hare zuidzijde bestaat een inham tusschen hooge en steile klippen, welke 150 à 200 ellen wijd is, bij den ingang eene diepte houdt van 28 en 22 vademen, zeer spoedig afnemende tot 16, 6 en 2 vademen, en die in een vrij goed strand eindigt. In dezen inham zal men zeer veilig liggen; doch de naauwte van en de groote diepte bij den ingang maken het uit- en ingaan zeer moeijelijk.

Op den oever stonden eene pondoppo en eenige hutten.

Het water dat men op het eiland vindt, is grondig en soms brak. De praauwen tot het vervoer van producten, kunnen door de baai vóór de rivier van Bedadong, niet grooter dan van 3 à 4 koijangs zijn, terwijl het in- en uitkomen, om dezelfde reden, alleen des morgens en niet altijd zonder gevaar kan plaats hebben, hetgeen het inladen van eenig schip eenen geruimen tijd zal vertragen."

— In de *Javasche Courant* van den 20sten Augustus leest men:

» Van Timor-Koepang wordt gemeld dat het Engelsch schip *Lord Elphinstone*, gezagvoerder J. C. Roberts, den 20sten Junij van Melbourne vertrokken en naar Madras bestemd, op den 17den Julij jl., vermoedelijk door het springen van eene der planken, op 10° 15′ Z. breedte en 126° 10′ O. lengte, een zwaar lek heeft bekomen en eenige uren daarna, niettegenstaande de aangewende pogingen om hetzelve vlot te houden, is gezonken. De equipagie, bestaande uit den gezagvoerder J. C. Roberts, twee stuurlieden, J. Leonhard en E. Joyce, en 41 lascars, benevens mevrouw Roberts met kind en vrouwelijke bediende, de heer en mevrouw Heath, de heer J. Roddy en de heer G. Roddy, die zich als passagiers aan boord bevonden, hebben zich met veel moeite in twee lek geworden sloepen gered en zijn in den avond van den 18den Julij jl. te Koepang aangekomen, waar zij behoorlijk zijn verzorgd."

— In de eerste helft van Augustus waren te Batavia in het openbaar verkocht 79 3/32 realen stofgoud, afkomstig van Borneo. De geheele hoeveelheid had opgebragt eene som van f 2955.29, of gemiddeld f 37.48 1/2 per reaal. Dit was f 1.13 1/2 per reaal minder dan de prijs, welke bij de voorlaatste veiling, in Mei 1852, was besteed.

Volgens eene mededeeling van Zijner Majesteits gezant te St. Petersburg, dd. 1 dezer, zal Ruslands uitvoerhandel dit jaar zeer beduidend zijn. De prijzen der artikelen van uitvoer vermeerderden dagelijks, vooral wat aangaat granen en talk. De uitvoer zou nog veel aanzienlijker zijn, indien hij niet beperkt ware door het gebrek aan schepen. Dien ten gevolge waren dan ook de vrachten tot eene sedert jaren onbekende hoogte gestegen; hetgeen in 1852 voor f 18 à f 20 verkregen werd, wordt tegenwoordig met f 50 à f 60 betaald.

Deze uitvoer doet ook den wisselkoers stijgen, en de handelsbalans zal met klinkende munt moeten worden gesloten, zoodat reeds thans invoeren van goud plaats vinden.

Met dit nommer der *Staats-courant* wordt verzonden vel 18 der *Bijlagen* van het Bijblad II, inhoudende de Voorloopige Verslagen der Commissien van Rapporteurs uit de Tweede Kamer voor de ontwerpen van wet tot vaststelling der hoofdstukken III en IV der Staatsbegrooting voor 1854.

Van wege het Departement van Justitie zijn verzonden pag. 439 — 446 van het *Algemeen Politieblad*.

Rhijnhoogte te Keulen: den 13den October 7 voet 6 duim (7 voet 5 duim Rhijnl.).

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

*** De Minister van Binnenlandsche Zaken

Brengt ter kennis van het publiek, dat bij den Boekhouder en Kassier van de *Nederlandsche Staats-courant*, tegen den prijs van f 3.50, verkrijgbaar is gesteld: » De Redevoering van den Minister van » Finantien, uitgesproken in de zitting van de Tweede Kamer der » Staten-Generaal van den 24sten September jl., bij gelegenheid van » het overbrengen der Begrootingswetten voor 1854, mitsgaders die » Begrootingswetten, de daarbij behoorende Memorien van Toelichting, » Uitgewerkte en Toelichtende Staten en verdere Bijlagen."

's Gravenhage, den 5den October 1853.

Van Reenen.

Provincie *Gelderland*.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 21sten October 1853, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Gelderland of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het Vijfde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te Arnhem, worden Aanbesteed:

het leveren en plaatsen van eene Hardsteenen Peilschaal bij de Schipbrug over den IJssel te Doesborgh in de provincie Gelderland.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving, volgens Art. 10 van het Bestek.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Gelderland, te Arnhem, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatie te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur Conrad, te Arnhem, en den Ingenieur Ros, te Zutphen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Van Reenen.

Provincie *Noordholland*.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 26sten October 1853, des namiddags ten 2 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 9de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te Haarlem, worden Aanbesteed:

het Driejarig Onderhoud van de Willemsluishaven, de Haven- en Vangdammen, de Kanaalboorden, de Jaagwegen en de Bermen met de Dijken van het Noordhollandsche Kanaal, van de Willemssluis tot aan de Doorvaartssluis te Buiksloot, ingaande met den dag der goedkeuring van het proces-verbaal van Aanbesteding, en eindigende den laatsten October 1856.

[illegible] artikel 12 van het Bestek.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Provinciaal Bestuur der provincie Noordholland, te Haarlem, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende acht dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn, bij den hoofdingenieur E. de Kruijff, te Haarlem, en bij den Adspirant-ingenieur A. L. de Bruijn Kops, te Purmerend.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Van Reenen.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

AMSTERDAM, 15 October 1853 1/4 voor 4 ure.

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
Nederland. Werk. Schuld.	2 1/2	61 1/2	61 5/8	61 9/16	61 3/8
Dito dito.	3	74 1/4	—	—	74 3/16
Dito dito.	4	93 3/16	93 1/4	93 1/4	93 1/8
Amortisatie	3 1/2	92 5/8	—	—	—
Aand. Handel.-maats.	4 1/2	125	—	—	124 3/4
O. I. Leening 1844	4	93 1/8	—	—	—
Aand. Arnh. Spoorweg.	4 1/2	—	—	—	—
Dito Holl. dito.		—	—	—	—
België. Certificaten	2 1/2	—	—	—	—
Dito *Rothschild*		—	—	—	50 1/4
Frankrijk. Certificaten	3	—	—	—	—
Rusland. Bij *Hope en C.*	5	106 1/4	—	—	106
Dito A°. 1828-1829		105 1/2	—	—	105 1/2
Inschr. op 't Grootboek	6	—	—	—	72 1/2
Dito Certificaten		—	—	—	72 1/2
Cert. dito Hamb. Admin.	5	—	—	—	—
Negot. 1831 en 1833	5	—	—	—	—
Negot. 1840	4	—	—	—	90 1/2
Dito *Stieglitz*	4	89 1/8	—	—	89 1/8

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
Rusland. Neg. *Stiegl.* Nieuwe	4	—	—	—	—
Nieuwe Engelsche	4 1/2	96	96 1/8	—	96
Spanje. Nieuwe 3 pcts. thans	1	21 5/8	21 11/16	21 11/16	21 5/8
Nieuwe	3	45 1/8	—	—	—
Binnenlandsche	3	41	41 3/8	41 1/4	40 13/16
Cert. Coup. Sp. Com.		5 3/8	—	—	5 3/8
Amortisabele Schuld		—	—	—	4 13/16
Portugal. Londen, Nieuwe	3	38	38 1/4	38 1/8	37 15/16
Dito Uitgestelde		—	—	—	—
Oostenrijk. Bank.	5	—	—	—	—
Dito	4	—	—	—	—
Metal. 1816-1852	5	78 1/8	78 1/2	—	78
Dito 1847	2 1/2	40 1/4	—	—	40
Dito 1851-1852	2 1/2	40 3/8	—	—	40
Dito 1849	5	91	—	—	90 5/8
Dito Lett. B.	5	91	—	—	90 3/4
Aand. *f* 500 bij *Rothschild*.		—	—	—	—
Dito - 250 dito 1839		—	—	—	—
Napels. Certific. bij *L.* en *B.*	5	—	—	—	—

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
Polen. Obligatien.	4	—	—	—	83
Aandeelen 1835		—	—	—	—
Sardinie. Te Londen	5	—	—	—	—
Denemarken. Dito	5	—	—	—	—
Peru. Dito	4 1/2	71 1/4	71 3/4	71 5/8	70 1/4
Griekenland. Dito	5	—	—	—	—
Philadelphia. Bij *Hope en C.*	5	—	—	—	—
Te Londen.	5	—	—	—	—
Bank origin.	[illegible]	—	—	—	—
Louisiana. Te Londen	5	—	—	—	—
Brazilie. Te Londen 1824.	5	—	—	—	97 1/4
Dito 1843.	5	—	—	—	99 1/2
Grenada. Dito à L. st. 100	2 1/4	—	—	—	[illegible]
Dito Uitg.		8 3/8	—	—	[illegible]
Ecuador.		3 3/4	3 13/16	—	—
Mexico. Te Londen L. st. 100	3	—	—	—	23 5/8
Dito Onbepaalde.	3	23 1/16	23 1/8	23 1/16	22 13/16
Venezuela. Te Londen	3 3/4	33	—	—	—
Dito Uitg.	1	14	—	—	14

WISSELKOERSEN.

Parijs	2/m.	do.	G. 55 15/16	P.	—
Idem	kort.	»	56 3/8		—
Bordeaux	2/m.	»	55 3/8		—
Idem	15/d.	»	55 3/4		—
Madrid	3/m.	»	244		—
Cadix	»	»	244		—
Sevilla	»	»	241		—
Bilbao	»	»	242		—
Lissabon	»	»	41 1/4		—

Porto	3/m.	do.	G. 41 1/4	P.	—
Genua	2/m.	»	46		—
Livorno	»	»	39		—
Napels	»	»	81 1/2		—
Weenen	6/w.	»	31 1/4		—
Augsburg	»	»	35 3/4		—
Frankfurt a/M.	»	»	98 3/4		—
St. Petersburg	3/m.	»	186		—
Rotterdam kort per f 100			1/8		—

Londen	kort.	f 11.80 à —
Idem	2/m.	» 11.67 1/2 à —
Hamburg	kort.	St. 35 5/8 à —
Idem	2/m.	» 35 1/4 à —

KOERS VAN HET GELD.

Beleening 2 1/2 à — — Disconto 2 à —
Prolongatie 3 à —

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.